

In vogelvlucht

Rododendrons niet gewenst

Malin Head
Hipster-foodtruck aan het einde van de wereld
Giant's Causeway
Door UNESCO als Werelderfgoed erkend wandelpad voor reuzen

Dat lijkt mij Keltisch

Glencolumbkille
Slieve League

Game of Thrones Territory
Belfast

Klaar voor de kliffen

Afronden openen zich waar de zee het land opeet
Downpatrick Head

Yeats was here
Sligo

Muurschilderingen vertellen over de Troubles

Waar ligt het meest verlaten landschap van het hele land?

Woman power 400 jaar geleden: op bezoek bij de piratenkoningin

Laat de zon binnen-vallen!
Brú na Bóinne

Een kwartet hoogkruisen
Kells
Carrick-on-Shannon

Bergen, moors, eenzaamheid
Comemara National Park

Waar de golven aan de kliffen knagen ...

Jong & hip

Wereldstad op dorpsformaat

Galway ligt aan de Middellandse Zee
Galway
In de rijkke kloosterstad roken de Vikingen een vette buit

Wilde orchideeën
Burren National Park

Wat er van de turf overbleef
Lough Boora

Cliffs of Moher

Meeuwen op hun kop spuwen

Met tin whistle en bodhrán naar het trad-mekka
Ennis

Lough Derg

Naar boven op de ronde toren, naar binnen bij de pubs
Kilkenny

Limerick
Deze stad heeft een reputatie te verliezen

Pr-coup op de koningsberg
Rock of Cashel

Dublin
Wicklow National Park

Wandelen!

Wild Atlantic Way
Dingle Boonwen zonder spectie

En eeuwig rijden de touringcars ...
Killarney National Park

Op de pedalen!
Waterford
Greenway

Jedi's en Jezusdiscipelen in extreme ballingschap
Ring of Kerry

Neemt het op tegen Dublin
Cork

Vooruit, nog een kreeft: smullen aan Ierland's fijnproeverskust
Kinsale

Ik sta op de kliffen. En ik sta hier meestal alleen
Sheep's Head

Kloosterstad, eikenwoud, Excalibur-moor – natuur beleven voor de poorten van Dublin

Onzin, geen opera's!

loopt de Wilde Atlantische Weg

Ierland — actief, contemplatief of creatief. Het is jouw keus of je de zee vanaf de kust en de bergen van onderaf bewondert of dat je jezelf onderdompelt in de beleving van de natuur.

Van hot naar her

Gewoon een gebeurtenis — tussen zee en veen, topattracties en verlaten ruïnes zul je vast je eigen persoonlijke Ierland vinden.

Grofweg

In het westen vind je platteland, schapen en gestapelde muurtjes, in het oosten bezienswaardigheden, koeien en veldheggen. Maar er is meer. Denk aan de monumenten op Dingle, het westelijke schiereiland, of de Wicklow Mountains in het oosten, waar je heerlijk wandelt. Noord-Ierland biedt alles: landschappen en bezienswaardigheden. Schapen grazen overal. Maar op de een of andere manier klopt dat perfect.

Eilanden voor het eiland

Werelden apart aan de rand van de wereld: dat zijn de eilanden voor de Ierse westkust. Sommige onbewoond, zoals Skellig Michael, waar de aanwezigheid van middeleeuwse monniken en Jediridders nog voelbaar is. Andere bewoond, zoals Clare Island, waar wellicht onder de bewoners iemand is die nog steeds de naam van de beruchte piratenkoningin Grace O'Malley draagt (en misschien ook een paar genen van haar heeft geërfd).

Een klif komt zelden alleen

Omsloten door de zee, zoals dat bij eilanden nu eenmaal is, behoren stranden, duinen en kliffen tot de aantrekkelijkste plekken van Ierland. Surfen, zeilen, suppen, er zijn geen grenzen aan de watersport. Ook de keuken profiteert van de zee en tovert gerechten op tafel met kreeft, zeewier en nog veel meer.

Wat hebben de Afrikaanse savanne en Ierland met elkaar gemeen? Een echt donkere nachtelijke hemel. Op heldere sterrennachten naar de lichtreservaten van Kerry en het OM Dark Sky Park gaan om daar de Melkgweg en de Andromedanevel met het blote oog te zien schitteren is iets dat niet alleen astronomen fascineert.

Bergen van onderaf, kerken vanbuiten, pubs vanbinnen

Er zijn mensen die alleen voor de pubs naar Ierland en Noord-Ierland gaan. Dat kun je natuurlijk doen. Bijna elk dorp heeft zijn eigen pub, waar de locals elkaar ontmoeten en graag een praatje maken met bezoekers van het vasteland. Of je nu enkel een pint drinkt, jezelf voedzame *pub grub* laat voorzetten, naar sport kijkt op de *telly* of de krant leest – dit is the place to be. Later op de avond arriveren er vaak een paar muzikanten uit de omgeving, en als je geluk hebt spelen ze echte *trad* en geen country. Hoe dan ook: meezingen mag.

Doe eens iets anders.

Huur een kamer in een vuurtoren. Mediteer met boeddhistische monniken in een klooster. Leer koken, de bodhrán bespelen of palaveren in het Gaelic. Tuur door de doorzichtige Bubble Dome de hemel in. Maak je eigen kaas. Ga naar de gevangenis. Of neem plaats in de serre van het hotel en kijk naar de golven ...

‘... verhalen vertellen is de nationale kunstvorm van Ierland’, schreef de Amerikaanse auteur Frank Delaney.

Dauwtrappen in de bergen, maar later mag ook

Wie in Ierland of Noord-Ierland niet gaat wandelen is waarschijnlijk meer het Malediventype. Of het nu hoog over de kliffen is, door het veen of het eikenwoud of langs zee – je wordt beloond met frisse lucht, weidsheid en landschappen, in één woord: met onthaasting. Landschappen krijg je voor niets. Ook gratis: hoogkruisen in een groene weide, megalietgraven tegen schrale heuvels, heilige bronnen op de meest mogelijke en onmogelijke plekken. Je pad is je doel. En de onthaasting is natuurlijk ook gratis.

Dublin ✨ en de Wicklow Mountains

Hier wil ik niet meer weg — dat zegt menig Dublinbezoeker nadat hij of zij eenmaal de lucht in de stad aan de Liffey heeft opgesnoven.

blz. 22

James Joyce en Dublin

Citroenzeep bij Sweny's en een heerlijke gorgonzolasandwich bij Davy Byrnes: op deze tocht volg je het spoor van de hoofdpersoon uit James Joyce's *Ulysses* en maak je kennis met de heimelijke heldin van de roman: Dublin.

blz. 28

Book of Kells

Het mooiste boek ter wereld heeft een eigen expositieruimte in Dublins universiteit Trinity College, die al een bezienswaardigheid op zich is.

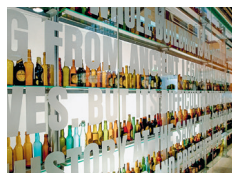
De trend wijst naar meer boeken in de literatuurstad Dublin.

Erin duiken

blz. 29

Pareltjes van georgiaanse architectuur

Aan een monumentaal plein onderscheiden de woonhuizen zich door de kleur van hun deuren, verderop vind je pareltjes van georgiaanse en victoriaanse architectuur.

blz. 33

Guinness Storehouse

Beslist meer dan een promotie-evenement, dit voormalige pakhuis – het is meer een internationale ontmoetingsplaats. En na afloop kun je zo'n schuimend donker biertje drinken in de glazen Gravity Bar, met uitzicht rondom.

blz. 36

National Museum of Ireland

Een ware schatkamer: als je maar één museum kunt of wilt bezoeken, ga dan hiernaartoe en ontdek de essentie van de Ierse cultuur.

blz. 46

Ze dronken en ze schreven

Of schreven en dronken ze? Maakt niet uit. Graftonia noemde de literaire incrowd sinds de jaren 50 de kroegenbuurt rond de winkelstraat Grafton Street. Hier kwam alles bij elkaar dat zich in intellectuele kringen thuisvoelde.

blz. 44

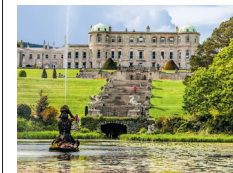
Music pubs

Folkfans komen natuurlijk naar Dublin voor de livemuziek 's avonds. De klassiekers? Bijvoorbeeld Brazen Head, of Cobblestone of O'Donoghue's.

Oeroude mop in Dublin: 'Waarom trouwt een vrouw uit de Southside met een man uit de Northside? Om haar handtas terug te krijgen!'

&

blz. 53

Powerscourt Estate, House & Gardens

Hoog troont een georgiaans herenhuis boven een van de fraaiste tuinen van het groene eiland. In plaats van aan de adel biedt het nu onderdak aan designwinkels en een restaurant. En dan dat uitzicht op de ruige Wicklow Mountains!

'Sláinte', zo proosten de Ieren. Vaak met een pint Guinness in de hand.

beleven

Wereldstad op dorpsformaat

S

Swinging Dublin: nog afgezien van alle culturele highlights (waarvan er veel zijn), heeft Ierland's hoofdstad gewoon een vibe. Communicatie wordt hier geschreven met een hoofdletter. Er is nauwelijks een pub waar men je niet zal vragen waar je vandaan komt en of Dublin je bevalt. Ja natuurlijk, waarmee je op één lijn staat met de journalisten die Dublin regelmatig onder de beste reisbestemmingen ter wereld scharen. Geen enkele Europese stad (uitgezonderd Berlijn) is de afgelopen twee decennia zo veranderd als Dublin. Grootchalige herontwikkelingsprojecten zoals in Smithfield en vooral in de Docks hebben van *dirty old Dublin*, zoals het vroeger bekendstond, een kosmopolitische, sexy metropool gemaakt. Daaraan draagt ook bij dat bijna de helft van alle Dubliners jonger is dan 35 jaar. Wat overigens absoluut niet wil zeggen dat de ouderen minder ruimdenkend zijn.

Stel je de binnenstad voor als een ei, dat in het noorden wordt omsloten door het Royal Canal en in het zuiden door het Grand Canal en waar de Liffey doorheen stroomt. De rivier scheidt de rauwe, 'proletarische' Northside van de

TER ORIËNTATIE

T

Internet: visitdublin.com: zeer informatieve website met het oog op evenementen, bezienswaardigheden en insidertips; visitwicklow.ie: accommodatie, wandelingen, bezienswaardigheden en nog veel meer over County Wicklow.

Vervoer: in Dublin heb je geen auto nodig. Lopen of gebruikmaken van de tram LUAS, de lightrail DART of de bus is veel praktischer.

Tip: in de Duty Free Zone van de luchthaven van Dublin kunnen whisky liefhebbers op het laatste moment nog hun slag slaan met producten van Ierse distilleerderijen als Teelings, Glendalough en Connemara. Insidertip: de Ierse gin van Glendalough.

traditioneel chiquere Southside met zijn mooie georgaanse straten. Er heerst inderdaad nog steeds een zekere wijkmentaliteit, ondanks de vele herontwikkelingsprojecten en nieuwbouw. Southsiders spreken een beetje lacherig over de Northside als de 'dark side'. Hier past ook de grap over de dame en haar verloren handtas, waar men vooral in de Southside om lacht (blz. 15).

Dublin

Northside

Gemoderniseerde hoofdadler

Bijna overal in de stad kun je hem zien. Als je eronder staat, moet je je hoofd in je nek leggen om je blik de glinsterende 120 m omhoog te laten dwalen naar de top van de **Spire** ❶. Aliens hadden deze ongelofelijke hightech metalen naald hier kunnen neerzetten. Maar nee, zij waren het niet, het was de Londense architect Ian Ritchie ter viering van de millenniumwisseling. De Dubliners hebben het moeilijk met het prestigieuze object dat het stadsbeeld domineert. 'Needle' en 'Stiletto in the Ghetto' – een toespeling op de drugsproblemen in Dublin – is door scherpe Dublinse tongen al geroepen. Maar de meeste inwoners staan onverschillig tegenover dit symbool van het nieuwe Dublin. De Spire is nutteloos, zeggen ze. En dat is juist het mooie ervan.

Naast dit zinnebeeld van het nieuwe Dublin verrijst de imposante zuilenfaçade van het **General Post Office** ❷ (11 O'Connell St. Lower, anpost.com, ma.-za. 8.30-18, di. vanaf 9 uur; GPO Witness History, gpomuseum.ie, ma.-za. 10-17 uur, online €15), dat teruggrijpt naar het verleden van Ierland. Het gebouw was het hoofdkwartier van de leiders van de Paasopstand van 1916 en werd tijdens de hevige gevechten bijna volledig verwoest. Het bronzen beeld van de stervende mythische held Cú Chulainn dat binnen in de hal staat symboliseert de opofferingsgezindheid van de rebellen. Naast het hoofdkantoor, waar het kopen van postzegels dubbel zo leuk is door het verrukkelijke interieur uit 1926, biedt het interactieve bezoekerscentrum **GPO Witness History** een levendige inblik in de

FACTCHECK

F

Hoofdstad van de republiek Ierland (Eire)

Titels: 1991 Europe's Capital of Culture, 2010 UNESCO City of Literature, 2012 European City of Science.

Naam: Dubh Linn ('zwarte poel'), Gaelic: Baile Átha Cliath ('stad bij de doorwaadbare plaatsen').

Inwoners: 593.000, in de agglomeratie 1,26 miljoen, dat is bijna een kwart van de Ierse bevolking.

Betekenis: zetel van het parlement en de regering, twee aartsbisdommen, drie universiteiten, overheidsinstanties, hoogste rechtbanken, culturele instellingen, industrie en (financiële) dienstverlening.

Pubs: 750.

Bruggen: 24.

Belangrijkste bezienswaardigheden: Spire, Book of Kells, Guinness Storehouse, St. Patrick's Cathedral, Christ Church Cathedral, National Museum of Ireland, National Gallery.

gebeurtenissen rond de Paasopstand. Geweersalvo's knallen, opgewonden stemmen schreeuwen: de soundtrack komt uit een nogal heroïsche film die hier continu draait.

Dublin's hoofdverkeersader, **O'Connell Street**, is nauwelijks herkenbaar na een grondige facelift. De LUAS-tram glijdt elegant over de middenberm. De rijbanen zijn verkeersluw – in grote delen van het centrum van Dublin zijn alleen bussen en taxi's toegestaan. De zich op en neer bewegende mensenstroom verleent de naar de 'Liberator' Daniel O'Connell genoemde boulevard een levendig, soms hectisch karakter. In het lagere gedeelte van O'Connell Street takken zich Abbey Street en Henry Street af. Hier geven de

het gunstigste belastingklimaat. En dat – bingo! – is de vestiging in Ierland.

In 2024 werd in de strijd voor belastinggerechtigheid een overwinning behaald toen het Hof van Justitie van de Europese Unie bepaalde dat Apple een belastingachterstand van €13 miljard aan Ierland moest terugbetalen. Het land wilde dit bedrag echter niet innen om te voorkomen dat de multinational uit het land zou vertrekken. Feitelijk had het samen met Apple jarenlang tegen het EU-besluit geprocedeerd.

Economische pijlers

Een van de betrouwbaarste inkomstenbronnen en een van de pijlers van de Ierse Republiek is de landbouwproductie. In de eerste plaats de export van melk- en kaasproducten, maar ook die van vlees en whisky, kenden enkele jaren een flinke exportgroei. Ook het toerisme is blijven groeien en is een zeer belangrijke bron van inkomsten geworden. Uiteindelijk brachten circa 7 miljoen bezoekers jaarlijks circa €6 miljard in het laatje.

ECONOMISCH FACTSHEET REPUBLIC IERLAND

E

De exportgerichte economie van de Ierse Republiek is de op twaalf na grootste van de EU (groter dan Oostenrijk, kleiner dan België).

Bbp per hoofd van de bevolking: €79.300 (tweede plaats in de EU)

Werkloosheidspercentage: 4%

Inflatiecijfer: 1,8%

Minimumloon: €1656 per maand

Exportproducten: o.a. farmaceutische producten, medische technologie, software en levensmiddelen

Belangrijkste handelspartners:

VS, Groot-Brittannië en EU-landen

Dreigend bankroet

Maar Ierland heeft ook andere tijden gekend. Doordat de economie sterk afhankelijk is van buitenlands kapitaal, heeft de economische crisis Ierland hard getroffen. De staatsschuld en het begrotingstekort liepen hoog op en in 2010, vlak voordat een bankroet dreigde, moest het land steun zoeken bij de EU. Door strenge bezuinigingsmaatregelen, met name in het sociale domein, kon Ierland dit steunprogramma in 2013 alweer verlaten.

Sociale problemen

Van het economische herstel na de crisis heeft niet iedereen geprofiteerd. De kloof tussen rijk en arm is de afgelopen jaren groter geworden. Je hoeft maar door Dublin te lopen om het verschil te zien tussen de chique jonge werknemers in pak en stropdas en de armoedig geklede verliezers van de globalisering. Ook de regionale verschillen zijn groot: zelfs in de gloriëtijd aan het begin van het millennium beperkte de economische boom zich tot Dublin en de grote steden. In achtergebleven regio's in de Midlands en het westen hebben slechts weinigen de Keltische tijger horen brullen. De hoge kosten van het levensonderhoud en de gevolgen van een verouderde gezondheidszorg treften de armen het hardst: lange wachttijden voor operaties zijn de norm geworden. Verder leven steeds meer kinderen onder de armoedegrens en verergerde ook een ander probleem: de woningnood.

Ierland kampt met een tekort van naar schatting 250.000 woningen. De exorbitant hoge huurprijzen – momenteel geldt het als gunstig als je in een buitenwijk van Dublin voor €2500 per maand een woning kunt huren – treffen niet alleen alleenstaanden, migranten en jongeren, maar ook de modale inkomens. Slechte huurdersbescherming, het ontbreken van een politieke regulering

'Bevries prijzen, niet mensen' eisen demonstranten in Cork. Vooral jongeren worden getroffen door de hoge kosten van het levensonderhoud en het woningtekort en daarvan heeft Ierland er relatief veel: 1,68 miljoen Ieren zijn jonger dan 24 jaar

van de huursector, een hoge leegstand en een tekort aan sociale woningen zijn de belangrijkste oorzaken van de gigantische wooncrisis. Dat Airbnb veel woningen aan de lokale woningmarkt onttrekt, maakt het probleem alleen nog maar groter. Talrijke woningzoekenden zijn gedwongen bij hun ouders te blijven wonen, wat een inperking van de leefruimte en stress tot gevolg heeft. Twee derde van de 20- tot 29-jarigen woont nog thuis – de 'generation stuck at home'. De oplossing: betaalbare woningen creëren – bouwen, bouwen, bouwen. Dat heeft de regering beloofd. Of het doel gehaald wordt ...?

Na de Brexit

Toen de Britten in 2016 per referendum besloten de EU te verlaten, fronste men in de Republiek Ierland de wenkbrauwen. Een sluiting van de grens zou tot sociale onrust in Noord-Ierland kunnen leiden. Inmiddels is duidelijk dat de republiek het meest van de Brexit profiteert. Meer

dan honderd financiële ondernemingen hebben hun activiteiten van Londen naar Dublin verhuisd, het transportvolume van veerhavens als Rosslare is sterk toegenomen en de voor 2025 gerealiseerde economische groei van 10,7% doet het vasteland van Europa van afgunst verbleken.

En hoe vergaat het de Noord-Ieren? Minder goed dan de inwoners van de Republiek. Financieel gezien hangt Noord-Ierland aan het infuus van Westminster, de EU-subsidies worden node gemist. Sinds het einde van de burgeroorlog is het toerisme echter een betrouwbare economische steunpilaar geworden. En de werkloosheid in Noord-Ierland was in 2024 met 1,7% laag in vergelijking met de rest van Groot-Brittannië. Belangrijkste buitenlandse handelspartner is, zoals te verwachten, de Republiek Ierland. Per slot van rekening deelt men hetzelfde eiland. De belangrijkste exportartikelen zijn naast levensmiddelen en levende landbouwhuishouders machines en transportmiddelen. ■